

Nettverket for kommunale vannkrafteiere er under etablering og har planlagt stiftelsesmøte i løpet av høsten 2021.

Den siste 10-årsperioden har staten økt skattebelastningen for vannkraften betraktelig. Dette har stor betydning for velferdsproduksjonen i eierkommunene. Det er derfor viktig at eierkommunene engasjerer seg mer i næringens rammevilkår. Politisk ledelse i eierkommunene vil ha betydelig gjennomslagskraft i egne partier og vil dermed ha store muligheter til å påvirke rammevilkårene. Til det beste for næringen og til det beste for eierkommunene.

Kort om nettverket

Nettverket skal ivareta medlemmenes økonomiske eierinteresser gjennom å påvirke rammebetingelser slik at medlemmene oppnår sin rettmessige andel av verdiskapingen fra norsk vannkraftproduksjon. Den viktigste oppgaven blir politisk påvirkning for å fremme interessene til kommunale vannkrafteiere.

Nettverket vil dermed være en aktiv stemme i det offentlige ordskiftet. I tillegg vil nettverket skape møteplasser for samordning av eierinteresser, og en vil lære opp og bevisstgjøre kommunepolitikere slik at en blir bedre eiere.

Nettverket skal være tverrpolitisk og arbeide uavhengig av partipolitikk. I tillegg vil en ha tett dialog og samarbeide med kraftselskapene, deres interesseorganisasjon Energi Norge, samt LVK og Kraftfylka i saker der det er naturlig og en har felles interesser.

Staten tar det meste

Endring av innretningen på grunnrenteskatten er den første saken nettverket vil bruke ressurser på.

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2021 vedtok flertallet på Stortinget endringer i grunnrenteskatten som gjør det mer attraktivt å investere i opprusting og utvidelser av gamle kraftverk.

Isolert sett er det bra, men Stortinget vedtok ikke endringer i grunnrenteskattemodellen for investeringer som er gjennomført før 2021. Dermed kommer heller ikke stortingsflertallets vedtak kommunale eier- og vertskommuner til gode. Grunnrenteskatten vil fortsatt tilfalle staten på bekostning av velferdsproduksjon i kommunene.

Det er skiftende regjeringer som de siste tiårene har funnet det betimelig å innrette grunnrenteskatten på en måte som i stadig større grad overfører verdier fra kommunene til staten. For vertskommuner har det gjort at grunnlaget for å beregne formuesverdi og eiendomsskatt av vannkraftproduksjonen er blitt redusert, noe som igjen fører til lavere skatteinntekter. Mens eierkommunene må finne seg i at innretningen på grunnrenteskatten medfører lavere utbytter. I dag går kun en tredel av verdiskapingen fra vannkraftproduksjon til kommunene. Staten tar resten.

Gikk glipp av 700 millioner

Et eksempel fra Rogaland viser tydelig at dagens innretning på grunnrenteskatten tapper kommunene for millioner mens staten får en stadig større del av verdiskapingen.

Beregninger Thema Consulting Group har gjort for Lyse viser at grunnrenteskatten økte med 800 millioner kroner i perioden 2007 til 2017. Selskapskatten er riktignok redusert i samme periode,

men skattebelastningen totalt sett økte med 700 millioner kroner. Dette er penger som Lyse sine eiere – små og store kommuner i Stavanger-regionen - har gått glipp av. Penger som kunne blitt brukt til mer velferdsproduksjon i kommunene, men som i stedet har gått rett i statskassen.

Ifølge beregninger THEMA Consulting Group har gjort er nettøkningen i skatteprovenyet til staten fra vannkraftproduksjon på ca 14 milliarder kroner i perioden 2007-2019.

Eksempelet fra Lyse er derfor like relevant for kommunale eiere av vannkraftproduksjon i Troms og Finnmark, Nordland, Trøndelag, Innlandet, Møre og Romsdal, Vestland, Viken, Agder og Vestfold og Telemark som det er i Rogaland. Vannkraftproduksjon er høyt skattet og staten tar en stadig økende del av verdiskapingen.

Står sterkere sammen

Som kommunale eiere av norsk vannkraftproduksjon sitter vi på det mange betegner som arvesølvet. Vi har eierskap i store verdier som skulle gått til velferdsproduksjon lokalt, men sitter igjen med en stadig mindre del av kaken.

Den viktigste årsaken til at staten har kunnet tilrive seg en stadig større del av verdiskapingen er manglende organisering. Mens andre interessenter er godt organisert har kommunale eiere av vannkraft gått alenegang og vært enkle å spille utover sidelinjen. Dette ønsker nettverket for kommunale vannkrafteiere å gjøre noe med. Vi vil samle lokalpolitikere fra hele landet i kampen for en mer rettferdig fordeling av verdiskapingen. Og håper også din kommune vil bli med – til det beste for små og store lokalsamfunn i hele landet.

På vegne av Nettverket for kommunale vannkrafteiere

Tonny Nundal

Konsulent/Sekretariat